

Balio Sruogos laiškas Juozapai Sruogai, 1937-06-04, iš Kauno - į Tilžę

Mielas Juozapai, / Nežinau, kas čia pasidarė, kad per tiek laiškų nieku būdu negalime susiprasti.

Mielas Juozapai,

Nežinau, kas čia pasidarė, kad per tiek laiškų nieku būdu negalime susiprasti.

Statymas skaitliukų pas mane [1] ar Penčylą [2] turi tą prasmę, kad pigiau būtų tau [3], Dabušiui [4] ir Mikšiui [5] prisijungti prie magistralės. Jei ves magistralę Ramiąja gatve, tai, labai galimas daiktas, praves iki tavo – Reinhardto [6] pravažiavimo, bet kas iš to? Tu prisijungdamas betarpiai prie magistralės turėtum kloti miesto nustatytus vamzdžius; šiais vamzdžiais prisijungimas kainuoja 9-15 Lt už metrą; tau reiktų kloti apie 100 metrų ar daugiau, vadinasi, tau prisijungimas kainuotų $100 \times 10 = 1\,000$ litų, faktinai gal iki 1 200 Lt. Tat skaitliukas reikia statyti arčiau magistralės, o tuomet vamzdžių pravedimas (nuo skaitliuko iki sklypo, namų) kainuoja 3 ar 4 kartus pigiau. Šitokių papiginimų suinteresuoti – ir tu, ir Dabušis, ir Mikšys. Tat ir norima arti magistralės pastatyti jūsų visų bendrą skaitliuką, kuris žymėtų, kiek į jūsų visų trijų sklypus vandens nutekėjo, ir kiekvienas iš jūsų turėtų skaitliuką savo namuose, kuris žymėtų, kiek kuris vandens suvartojo. Tavo asmenis skaitliukas būtų tavo paties namuose (o ne Dabušio ar Penčylos). Bendrą skaitliuką statyti Dabušio namuose nėra prasmės, nes nuo jo iki magistralės taip pat bus apie 100 metrų, – menkas malonumas. Kas kita, jei jūsų visų trijų bendras skaitiklis būtų mano ar Penčylos namuose. Štai kokie galimūmai – abu variantai:

1) Skaitliukas (bendras visų trijų) mano namuose: aš prisijungiu prie magistralės savo lėšomis – tai bus 20-30 metrų; nuo manęs – mūsų pravažiuojimu eina vamzdžiai į Dabušio sklypą – namus; iš Dabušio namų vamzdžių linija eina į tavo sklypą (iš Dabušio namų į tavo sklypą bus 3 ar 4 metrai, – kainuos 12-16 litų!), iš tavo sklypo – [1r] // [1v] // jau į Mikšio sklypą. – Antras variantas: Penčylos namuos – bendras skaitliukas: iš Penčylos namų į tavo pravažiavimą (3-4 metrai), toliau tavo pravažiuojimu; iš čia šoka į tavo namus, Dabušio namus ir toliau tiesiai į Mikšio sklypą. Pravedimas nuo: mano namų ar Penčylos – toliau turi vykti tavo, Dabušio ir Mikšio bendru susitarimu, o kadangi jiems vandens reikia, o tau dar nereikia, tai tu čia gali išsiderėti daugiau lengvatų, didžiumą linijos pravedimo išlaidų jie padengs, o ne tu. Tavo ir Mikšio interesai vienodi, skirtumas tik tasai, kad jo namas daug toliau. Jeigu skaitliukas jūsų būtų, sakysime, mano namuose, tai man prisijungimas prie magistralės kainuos turbūt daug daugiau, negu Dabušiui ir tau prisijungimas prie mano namų. Man kainuos apie 300 (gal ir daugiau), o tau gal apie 200; 200 ir 1 200, kuriuos tu turėtum mokėti betarpiai jungdamasis prie magistralės, – tai yra didelis skirtumas gi! Visos derybos, kad Tau nereiktų išmesti 1 000 Lt, – rodos, nėra tavo reikalų aplenkimas ar jų nedabojimas...

Skaitliukas užima labai nedaug vietos, kodėl Penčyla nesutinka jo priimti, aš nesuprantu. Jokio argumento nepasako, – durnius ir galas. Lojojau ir aš jį, lojojo ir Mikšys... Dabar numatoma dar priemonių jį paspausti ir pagąsdinti. Gal ir pavyks. Aš pats su tuo durniu daugiau nebegaliu kalbėti, – reikalą į savo rankas paėmė Mikšys.

Jeigu su Penčyla susikalbėti (žinoma, jau raštu!) nepavyktų ir mano namų laukti nenorėtų, gali būti dar vienas variantas. Tarp Dabušio ir Baranausko gatvės statosi namus Dovydenas [7]; į Dabušio namus linija ateitų iš Dovydeno, o iš Dabušio namų – į Tavo sklypą ir į Mikšio. (Tai blogesnis variantas, bet galimas).

P. Bronė sakė, pinigų jau gavusi, bet aš prašiau tų [2r] // [2v] // pinigų dar nemokėti, – jų nemokėjimas yra priemonė Penčylai spausti. Kadangi Mikšys yra inžinierius ir visi čia dėstomieji dalykai yra jo projektai, ir kadangi jis yra už mane daug ramesnis ir kantresnis žmogus, tai aš

prašiau, kad jis toliau vestų visas derybas. Mikšys kovodamas dėl savęs tuo pačiu kovoja ir dėl tavęs, ir, atbulai, kovodamas dėl tavęs kovoja ir dėl savęs, – nes jūsų abiejų interesai yra bendri. Žinoma, visus reikalingus pasižadėjimus iš Dabušio ar Penčylos jis paims raštu.

Man atrodo, kad tu manimi nepasitiki, mažiausia, mano praktiškais žygiais. Tai aš prašiau, kad Mikšys užeitų pas p. Bronę [8], betarpiu išsiaiškintų ir gautų iš jos įgaliojimų. Jis užėti sutiko ir šandie, turbūt, jau buvo.

Tu galėtum sakyti, kad tavo reikalais nesirūpinama, jeigu tau būtų siūloma: magistralė privedama prie tavo pravažiavimo, o toliau – pats žinokis, mokėk už prisijungimą 1 200 Lt, ir grynais mokėk, – tai jau nebe avansas už vandenį! Bet to gi tau niekas nesiūlo! Kodėl tau susidarė išpūdis, kad tave norima apeiti, – išvilioti 300 litų avanso už vandenį ir tavo naudai nieko nedaryti ir tokiu būdu tave išnaudoti, – aš visiškai nesuprantu. Toks išpūdis galėjo susidaryti tikrai todėl, kad tu manimi nepasitiki, todėl aš ir rašiau, kad tavo akyse pasilieku žuliku.

Kad šio nepasitikėjimo būtų išvengta, aš ir prašiau, kad Mikšys užeitų pas p. Bronę, ką aš padarysiu, kad kiekvieną mano laišką vis blogiau ir blogiau supranti! Aš nesu tikras, kad Tu ir šio laiško blogai nesuprasi. Ir visiškai nežinau, ar tau jau išaiškinau padėtį, ar vis dar ne, nes ir iš paskutinio tavo laiško matyti, kad padėtį tu vis dar vaizduojies ne taip, kaip ji iš tikrųjų yra.

Br. Boles

Birž. 4 d. [3r] // [3v] //

KOMENTARAI

- [1] Balys Sruoga (1896–1947) – Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas; nuo 1932 m. – profesorius. Sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 9B, savininkas.
- [2] Kazimieras Penčyla (1892–1975) – karininkas, kapitonas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 9 savininkas.
- [3] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausias Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934–1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje. Sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A šeimininkas, Balio Sruogos kaimynas.
- [4] Stasys Dabušis (1889–1974) – kalbininkas, vertėjas. 1927–1938 m. Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijos darbuotojas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 9 savininkas.
- [5] Mikšys Liudas (1888–1968) – statybos inžinierius, hidrotechnikos ir vandentiekio specialistas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 3 savininkas. Ramiosios gatvės sklypininkų valdybos pirmininko pavaduotojas, visų reikalų vedėjas.
- [6] Teodoras Reingardas (1883–1947) – 1937 m. – inžinierius, projektavęs namus, prižiūrėjęs statybos darbus, matininkas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 17 savininkas.
- [7] Liudas Dovydėnas (1906–2000) – rašytojas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 19 savininkas.
- [8] Bronislava Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Balio Sruogos vyriausiojo brolio Juozapo Sruogos žmona, sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A, savininkė.